

Prezentacja "Elektronicznego słownika biograficznego Śląska Cieszyńskiego"

Data publikacji: 30.03.2005 0:00

□

W czwartek w Książnicy Cieszyńskiej o godzinie 14:00 odbędzie się prezentacja "Elektronicznego słownika biograficznego Śląska Cieszyńskiego", połączona z wernisażem wystawy pt.: "Cieszyńskie biografie". Od czwartku "Słownik" będzie też dostępny w internecie pod adresem: www.kc-cieszyn.pl/biografie

ELEKTRONICZNY SŁOWNIK BIOGRAFICZNY ŚLĄSKA CIESZYŃSKIEGO

Zainteresowani historią bądź teraźniejszością regionu naukowcy, studenci i uczniowie czy po prostu miłośnicy Śląska Cieszyńskiego stają niejednokrotnie wobec potrzeby dotarcia do informacji na temat osób tu urodzonych lub działających. Pomocą służą im przede wszystkim słowniki biograficzne. Pierwsze tego typu wydawnictwo obejmujące swym zasięgiem Śląsk Cieszyński wyszło spod pióra Leopolda Jana Szersznika. W wydanym w 1810 r. Leksykonie pisarzy i artystów Księstwa Cieszyńskiego zamieścił on 109 biogramów zasłużonych dla rozwoju nauki i kultury osób, urodzonych lub działających na terenie Śląska Cieszyńskiego. W bliższych nam czasach opublikowanych zostało kilka kolejnych regionalnych lub lokalnych leksykonów i zestawień biograficznych, obejmujących swym zasięgiem cały Śląsk Cieszyński względnie niektóre spośród leżących na jego obszarze miejscowości. Biogramy Ślązaków Cieszyńskich stanowią też znaczącą część haseł w leksykonach biograficznych Górnego Śląska oraz sąsiadujących z nim rejonów Moraw i Małopolski. Po kilkaset biogramów wybitnych Cieszynian zasłużonych dla kultury Polski, Czech, Austrii i Niemiec uwzględnionych zostało w narodowych słownikach biograficznych tych krajów. Hasła poświęcone osobom wywodzącym się ze Śląska Cieszyńskiego lub na jego terenie działającym odnaleźć można wreszcie w licznych leksykonach specjalistycznych, zawierających biogramy wybitnych uczonych, pisarzy, artystów, księży, działaczy politycznych i wielu innych grup zawodowych i społecznych.

Potrzeba sięgania do materiałów biograficznych rozproszonych w tak licznych wydawnictwach stała u podstaw podjęcia przez Książnicę Cieszyńską prac nad zestawieniem w formie bazy danych informacji o osobach, które zaznaczyły swą obecność w historii lub współczesności regionu, wnosząc wkład w jego rozwój na różnych szczeblach i w różnych dziedzinach. Opracowany w Książnicy projekt Elektronicznego słownika biograficznego Śląska Cieszyńskiego (ESBSC) zyskał uznanie i został dofinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Funduszu Małych Projektów CBC Phare Polska Czechy 2001 w Euroregionie Śląsk Cieszyński - Těšínské Slezsko. Działający w Książnicy Cieszyńskiej zespół redakcyjny poddał kwerendzie ponad 80 polskich, czeskich, austriackich i niemieckich leksykonów, zestawiając obszerny wykaz uwzględnionych w nich osób, w których biografii odnaleźć można wątki cieszyńskie. O wyborze informacji wprowadzanych do ESBSC w żadnym przypadku nie decydowała przynależność narodowa, wyznaniowa czy poglądy polityczne poszczególnych osób, ale wyłącznie znaczenie, jakie ich działania miały lub mają dla regionu, przy czym pod tym ostatnim pojęciem rozumiany jest cały Śląsk Cieszyński, w swoich najszerszych, historycznych granicach.

Zebrany materiał, obejmujący ponad 5 500 haseł, a więc przewyższający objętością którykolwiek spośród opublikowanych dotychczas słowników biograficznych Śląska

Cieszyńskiego, zestawiony w formie pełnotekstowej bazy danych, nie stanowi typowego leksykonu. Celem jego autorów nie było bowiem opracowanie pełnych, obszernych biogramów poszczególnych postaci, a jedynie stworzenie sprawnego narzędzia, które, dzięki swej przyjaznej formie i dostępności, mogłoby ułatwić wszechstronną eksplorację materiału zamieszczonego na łamach ważniejszych słowników biograficznych obejmujących swym zasięgiem Śląsk Cieszyński. Zgodnie z tym założeniem, słownik przeszukiwać można według różnorodnych kryteriów: nie tylko poprzez nazwisko danej osoby czy używane przez nią pseudonimy, ale także rok urodzenia czy śmierci, miejscowości, w których działała, wykonywany zawód lub rodzaj działalności, a nawet nazwy instytucji, z którymi była związana. ESBSC pozwala zatem na tworzenie różnego typu zestawień, zależnych tylko od potrzeb prowadzącego kwerendę (np.: księża urodzeni w XVIII w. związani z Generalnym Wikariatem w Cieszynie; lub nauczyciele urodzeni w XIX w. zajmujący się twórczością pisarską; albo urodzeni w Bielsku działacze polityczni aktywni na terenie Wiednia; bądź też pisarze urodzeni w latach 30. XX w. i związani z Trzyńcem). Co istotne, każdy odnaleziony tą drogą biogram dostarczać powinien nie tylko zwięzłych informacji o danej osobie, ale i odsyłać do dalszych, niekiedy licznych źródeł zawierających poszerzony materiał faktograficzny. Zgodnie z zamiarem pomysłodawców, ESBSC stanowić może poręczną pomoc warsztatową, przydatną w badaniach i popularyzacji problematyki regionalnej, a także - dzięki równoważnej obecności danych odnoszących się do przedstawicieli wszystkich mieszkających na Śląsku Cieszyńskim grup narodowych (polskiej, czeskiej, niemieckiej, żydowskiej) - inspirację do prowadzenia owych prac w oderwaniu od schematów motywowanych płytko pojętym interesem narodowym.

Baza danych ESBSC dostępna będzie w internetowej witrynie Książnicy Cieszyńskiej (www.kc-cieszyn.pl/biografie) od 31 marca br. Tego samego dnia o godz. 14.00 w siedzibie Książnicy zorganizowane zostanie spotkanie promocyjne z okazji zakończenia realizacji projektu. Oprócz przedstawienia założeń programowych ESBSC oraz prezentacji możliwości jego wykorzystania, w programie znajdzie się również wernisaż przygotowanej specjalnie na tę okazję wystawy "Cieszyńskie biografie", prezentującej - poprzez pryzmat bogatej literatury biograficznej ze zbiorów Książnicy - sylwetki bardziej i mniej znanych cieszyńskich Ślązaków, zaś uczestnicy spotkania będą mogli oddać głos w plebiscycie na "Najwybitniejszego Cieszyniaka wszechczasów".

Zapraszamy wszystkich zainteresowanych!